

Çünkü: Sinemayı seviyorum!

"rahatsız olmayan insanlardan
rahatsız oluyorum."

met-üst

CEMAL ŞAN

Sabahın ilk ışıklarıyla birlikte Adana'ya inmişti uçağımız... Kapıda bizi

Kadir Beycioğlu ve Melike tüm aydınlık yüzleriyle karşılamışlardı... Sanırım, 9. Adana Kültür ve Sanat Festivali'nin bu yılki tanıtım başarısı ve başarısının sırrı da onların bu aydınlık yüzlerinde gizliydi!

Adana ıpsıktı... Yağmur yağıyordu. Sanki Yılmaz Güney'in "Umut"taki ararozu ıslatmıştı sokakları. Belki de, birazdan Cabbar at arabasından taşaklarını kaşıyarak inip, köseye işeyecek sonra da elindeki piyango biletiyle bize doğru seğirtecekti!

Menderes gelmiş miydi acaba? Peki ya Yüksel?... Anası yine bize Adana usulü ev yemekleri yapacak mıydı?... Acaba biraz kalıp, Adana'yı dolayışam mı?

Küçük bir kahvaltıda sonra, bizleri toplantı salonuna çıkarıyor Melike ve

Halil. Türkiye sinemasındaki duyurulduğuna, duygusuna hayran olduğum Yılmaz Güney'in memleketi Adana'da, "9. Altın Koza Kültür ve Sanat Festivali"nde "Film Öyküsü Yarışması"nın jüri üyelerindim.

Toplantı salonunda 5 kişiyiz. Film-Yön'den yönetmen Ersin Pertan, İLESAM'dan Prof. Sadık Kemal Tural, TYS'den yazar Fevza Hepçilingirler, Çukurova Üniversitesi'nden öğretim görevlisi Bedri Aydoğan ve SİNESEN adına ben...

Tanışma faslı başlıyor... Sadık Kemal Tural, Türkiye sinemasının Rusya

ve Polonya ile ilgili gözlemlerini hemen anlatmaya başlıyor... Rusya'da kızlar demişler ki, sizin sinemanızdaki her filmde neden kızlara tecavüz ediyorlar? vs. vs... Sonra Türkiye sineması ile ilgili düşüncelerini söyleyip, düşünceleri ile yarışmaya katılan öykülerle ilgili bizi arayıp, tek tek görüşmek için telefonlarımızı istemiş, fakat organizasyonu yapan kurum, jürinin etkilenmesini istemediği için bu isteğini geri çevirmiş!

Aramızdaki tek bayan olan Fevza Hepçilingirler'e jüri başkanlığını öneri-

yor hızla Sadık Kemal Tural. Fevza Hepçilingirler bu öneriyi geriye çevirip, yaşı itibarıyla Sadık Kemal Tural'a devrediyor jüri başkanlığını... Hem deneyimli, hem biden büyük, hem de Atatürk Kültür Merkezi Müdürü ya...

Ondan sonra da trajedi-komik jüri hikayesi başlıyor!

Akıllara durgunluk verecek bir "Jüri Hikayesi"!

Oylamaya geçmeden önce hazırladığı dosyayı çıkarıyor. Öyküleri sınıflandırmış... Notlar vermiş... Hikayelerini yeniden yazıp, özetlemiş... Yani oylamaya geçmeden jüriyi etkilemeye başlıyor. Fevza Hepçilingirler buna dayanamayıp, oylamaya geçmeyi öneriyor. Herkesin ilk 10'nu seçip, 5'e indirmesini söylüyor. Diğer jüri üyeleri de bunu kabul edince, çaresiz susuyor Sadık Kemal Tural. Bana ve Ersin Pertan'a ısrarla güvendiğini söylüyor sonra: Çünkü biz sinemacıyız... Çünkü onlardan daha iyi (!) sinemayı biliriz!

Herkes ilk 10'unu seçiyor... Heyhat! Lakin Prof. Sadık Kemal Tural 20'ye yakın hikaye öneriyor, yorumluyor, jüriyi etkilemeye çalışıyor... Fevza Hepçilingirler yine dayanamayıp, yeter, diyor... Sadık Kemal Tural da, lütfen, artık öykü önerip, yorum yapmaktan vazgeçiyor.

Şimdi artık film öyküleri 5'e inmiştir. Birinciliği "Kaliforniya ile Katmandu'nun Arası" isimli öyküyle, "Kışkırtan Sözcükler" alıyor... Sonra, "Kışkırtan Sözcükler" in 3. tam oy, 1. de mansiyon aldığı öne sürülerek 2. sırada olduğu söyleniyor Başkan tarafından... Sadık Kemal Tural yavaş yavaş çözülmeye başlıyor. Gözlüklerinin altından dosyasındaki notlarına gözgedirip, bu sonuca ıtırız ediyor. Bu öylesine bir oylama, üzerinde konuşacağız daha, diyor. Fevza Hepçilingirler'le birbirimizle bakıyoruz.

Sonra konuşmaya başlıyor Sadık Kemal Tural. Ersin Pertan da ona katılıp,

hikayenin çok batılı olduğunu, Türk gençliğini anlarmadığını söylüyor. Dilimiz döndüğünce Fevza Hepçilingirler'le hikayeyi savunmaya çalışıyoruz.

Sonra sıra "Kışkırtan Sözcükler"e geliyor. En çok oy almış ikinci öykü bu. Hazırladığı dosyadan bir tanesini de bana uzatıyor Sadık Kemal Tural.

Dosyaya göz gezdiriyorum. Film öyküsünü yeniden özetledikten sonra, şöyle yazmıştı dosyasına: Rumları öven, Türk insanını ve askerini kötüleyen bir hikaye! Bu fikrini jüriye de söyleyince, karşı çıkıyorum. Hoşgörüyü,

kardeşliği anlatan anti-militarist bir hikaye olduğunu söyleyip, Türkiye sinemasında hiç örneği olmayan bir dil yaratmaya çalıştığını söylüyorum:

Hikaye, jenerikteki ağlayan çocuğa kızılan Türkçe ve Rumca sözcüklerin dışında sözsüz, sessiz!

Hayır, diyor Prof. Sadık Kemal Tural, burada Türk insanı ve Türk askeri aşağılanıyor, kötüleniyor. Ve örnekler vermeye başlıyor: Türk askeri serçe haliye basar... Yüzbaşı, Emine'ye aşık olup, ayartmaya çalışır... Duvardaki tabloda askerin namlusunun ucunda bir güvercin vardır... Türk askerleri asker kaçığını vurur...

Sözünü kesip, asker kaçığını Rum tarafının vurduğunu söylüyorum.

Orası ne malum, diyor. Aslında Türk tarafının vurduğunu söylemek istiyor yazar, diyor Prof. Sadık Kemal Tural. Fevza Hepçilingirler de bir iki şey söylüyor.

Ama nafile!

Gözüm Yönetmen Ersin Pertan'a kayıyor. Çünkü "Kurt Kanunu"nu seyretmiştim... Ersin Pertan'a fikrini soruyorum. Kayınvaldesinin Rum olduğunu söyleyerek söze giriyor. Ama tartışılan hikayenin kendisi için hiç bir şey ifade etmediğini söyleyerek, hikayeyi sevimsiz, hamasi ve derinliksiz bulduğunu söyleyip, hikayenin ödüllendirilmesi için zamanın uygun olmadığını söylüyor.

Şaşıyorum, susuyorum... Bu arada, Prof. Sadık Kemal Tural'a, ezilip, bütölerek, efendim efendim, demekten fırsat bulan Bedri Aydoğan da verip veriyor hikayeye.

Sıra, bu iki öyküden sonra en çok oy alan "Şafak Keya'da Çıplaktı" isimli hikâyeye geliyor. (Bu hikâye, tüm acemiliğine rağmen bir ara 1. sıraya da yükseldi.) Hikâye 2005 yılında Ortadoğu'da bir Kürt köyünde geçiyor. Hayvan ile insan arasındaki dostluğu, sevgiyi anlatıyor. Günümüzde Doğu'da geçen olaylara göndermeler vardı. Köyü yakılmış yaşlı bir adam çok sevdiği köpeğini geride bırakıp, şehre kaçır ailesi ve komşularıyla. İşsizlikle, yoksullukla ve çaresizlikle boğuşurken, köpeği hiç aklından çıkmaz... Köyüne gidip, onu bulacağını diye tutturur. Ama, her seferinde engel olurlar... Birgün şehirden kaçıp, gülerce yürüyerek köyün yakınlarına ulaşır ve köpeğini bulur. Sevgiyle oynatırken, onları terörist-sanan askerler, köpeğin de kendilerine saldırmamasıyla adamı vururlar. "Şafak Keya'da Çıplaktı" isimli hikâyenin kısaca özeti bu.

Bu hikâye için Prof. Sadık Kemal Tural, Ersin Pertan'ın, "Kağırtan Sözcükler" isimli hikâye için söylediklerinin aynısını söylüyor. Yine bu hikâyeye ödül veren Bedri Aydoğan, "efendim efendim" demekten fırsat bulup, yamıldığını ve Hocası'na katıldığını söyleyip, oyunu geri alıyor. Ve beni çıldırtan, üniversite öğretim görevlisi olan Bedri Aydoğan şunları söylüyor: "Siz biliyor musunuz, Adana birbuçuk milyonluk bir şehir. Bunun bir milyonu Kürt! Gelip, bizi kesecekler, diye korkudan ölüyoruz... O yüzden bu hikâyeye ödül vermenin zamanı değil", diyor. Ama, yayınlanmasa için kitaba alırsız: "Zaten köylüye vuran da Türk askeri." Ben olayın Ortadoğu'da geçtiğini hatırlatıldığında, Bedri Aydoğan hikâyenin aslında Doğu'yu anlattığını söylüyor. Yönetmen Ersin Pertan da Bedri Aydoğan'ın son söylediklerine katılıp, "zamanla" ilgili müthiş buluşunu öne sürerek, "eğer köylüye vuran bir militan olsaydı daha iyi olurdu" diyor.

Tekrar oylama yapılıyor.

Şimdi ilk 3 seçilecek.

Her şeye rağmen bu 3 hikâye her seferinde oy alıyor. Bakıyorum, Ersin

Pertan "Şafak Keya'da Çıplaktı"yı listesine alıyor. Yine 3 oy çıkıyor. Farklı kez Prof. Sadık Kemal Tural küçük oyunlara giriyor bu hikâyelerle ve

özellikle "Şafak Keya'da Çıplaktı" isimli hikâyeye... 3 oy aldığı için listeye almıyor. Hatırlatınca unuttuğum, yazalım yazalım canım kardeşim, diyor.

Ve artık hiç yüzüme bakmıyor, küsküncüymün ya, oyunbozanım ya... Aynı şeyden Feyza Hepçilingirler de nasibini alıyor. O artık sadece Bedri Aydoğan ve hep susan Ersin Pertan'ı bakıyor.

Ve artık dayanamıyorum. Onların öne sürdükleri hiçbir hikâyenin on dakikayı geçmeyeceklerini, hiçbir sinemasal, dilsel, görsel yanları olmadığını, dünyaya, gündelik hayata, insana dair hiçbir kişisel fikirleri olmadığını, hiçbir şey önermediklerini ama, "Şenk", "Kaliforniya ile Katmandu'nun Arası", "Kağırtan Sözcükler", "Şafak Keya'da

Adana birincisi 'Soğuk Geceler'.

Çıplaktı", "Sisyphos Yokuşu", "Teslim Ol Küçük Kız" gibi hikâyelerin düny ile kendileri ile ilgili derterli olduğunu, bunu da sinemasal, görsel anlamda iyi ifade ettiklerini söyleyip, dini ve milliyetçi bir takım duygularını öne sürüp jürüyü, yarışmayı etkilediği için Prof. Sadık Kemal Tural'ı protesto edip, jüriden çekildiğini söylüyorum. Ersin Pertan' da bir yönetmen olduğu, belki de jüri üyeliğini bu nedenle en çok hakeden olduğu halde, suskunluğu yüzünden eleştiriyorum.

Çekildiğimi söyleyince ara veriyorlar. Yemekten sonra konuşalım, diyorlar.

Adana'da yağmur yağıyor... Sokaklar ıslak. Ne Yılmaz Güney, ne Cabbar, ne de Cabbar'ın ciltiz adı artık ortalarında yok... Otobüsün penceresine karanklık

Adana'nın gölgesi düşüp, siliniyor. Yemekte, otobüste Prof. Sadık Kemal Tural'ın beni şikâyet ettiği İLESAM

Başkanı'nın hemen yanına ilişiyorum. Lokmalar, iyi olana, güzel olana yarıdım edemediğim için boğazımdan geçmiyor...

Otele dönüyoruz... Jüri üyeleri yukarıya çıkıyorlar. Toplantı boyunca en akılcı seçimler yapıp, en akılcı konuşan Feyza Hepçilingirler koluna yapıyor: "Lütfen, beni bunlarla yalnız bırakmal" diyor.

Hiçbir şeyin değişmeyeceğine inanmadığım için, geçip, tuşayede oturuyorum. Sennur Sezer'in, Adnan Özalçınar'ın, Metin Cengiz'in... konuşmalarına, Halil'in ve Melike'nin aydınlık yazılarına, emeklerine dalgıç gidiyorum. Ve düşünüyorum: Neden İLESAM ve Çukurova Üniversitesi... Sinema okulu öğretim görevlileri nerede! İle de farklı görüşleri yan yana getirmekse bütün mesele, Beyaz Sinema'nın temsilcileri nerede!

Jüri yukarıda.

Bir saat sonra eli ayağı titreyerek Feyza Hepçilingirler miyor aşağıya.

O da protesto ederek, çekilmiş jüri üyeliğinden.

Artık, Ersin Pertan'ı bekliyoruz. Yönetmen Ersin Pertan'ı. Çünkü, eğer o da aşağıya inerse, jüri dağılacak, yeni, kaliteli, sinemasal kayguları yüksek, hakeden, çağın tanığı yeni bir jüri oluşturulabilecek...

Ama, aşağıya inmiyor Ersin Pertan...

Biliyorum, imzeyecek!

Çünkü Feyza Hepçilingirler, Ersin Pertan'ın ben aşağıdayken, "Gemal"ı anlayamıyorum, ben sizin düşüncelerinizi saygı duyuyorum, söylediklerinizte katılıyorum" dediğini söylüyor titreyerek.

Susuyorum... Kalbi sıkıyor Feyza Hepçilingirler'in.

Biter duble rakı içmeye karar veriyoruz. Şiir jürisi de (görduğüm en keyifli jüri) bize katılıyorlar.

Onlar, Ersin Pertan, Sadık Kemal Tural ve Bedri Aydoğan aşağıya inip, bizden aşağıya oturuyorlar. Belli ki, küsmüşler bize!

Sadık Kemal Tural, hikâyelere "rükürmenin" rahatsızlığıyla, otelin kolonlarından birinin arkasına gilemişçi.

Çok gerilerde kalan hikâyeleri seçip, ilk elemelerde birinci olan "Kaliforniya ile Katmandu'nun Arası"na da, aşağıya bir kağıt bal çıkmak için üçüncüyük vermeliydi.

Diğerlerinin bazılarını da yayınlanacak olan kitaba almışlar.

Okuyacaksınız onları... Ve benim tek avuntum da sadece bu.

Saat: 19.00... Toplantıyla ilgili bir tutanak tartıştıktan sonra, şiir jürisiyle vedalaşıp, yola çıkıyoruz.

Halil'le, Melike'yle vedalaşıyoruz.

Öykülerle tanıştığımız dünyalara vedalaşıyoruz.

Adana'yla vedalaşıyoruz...

Ve ey sevgili okuyucu, şikâyet ediyorum size: Havaalanda güvenlikten geçememe rağmen, jüri üyelerinin arasında olmama rağmen, görevli polis memuru kollarını kaldırıp, sadece beni arıyor!

Çünkü, esmerdim.

Çünkü, gür bıyıklı ve sakallıydım.

Çünkü, hoşgörülüymü, hakedeni, susmayan, anti-milliyetçi, kardeşliği, düşüncemyi, aklı, aşkı, insanı, hayata, bilye savunuyordum.

Çünkü, ülkeyi ve insanı seviyordum.

Çünkü... Çünkü...

Çünkü: SİNEMAYI SEVİYORDUM!